

**CENTRUL NAȚIONAL
ANTICORUPȚIE AL
REPUBLICII MOLDOVA**

**NATIONAL ANTICORRUPTION
CENTRE OF THE REPUBLIC OF
MOLDOVA**

Adresa: MD-2004, bd. Ștefan cel Mare și Sfânt 198, mun. Chișinău, Republica Moldova
tel. (+373) 22-25-72-94, email: secretariat@cna.md

Nr. 06/2/19106 din 29.11.2023

La nr. 04/1-09/3115 din 16.11.2023

Ministerul Culturii

Prin prezenta, Vă remitem atașat raportul de expertiză anticorupție la proiectul de lege pentru modificarea Legii culturii nr.413/1999 (număr unic 915/MC/2023).

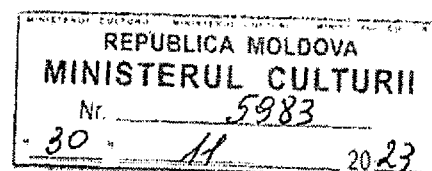
Anexă: Raportul de expertiză anticorupție – 2 (două) file.

Director

Digitally signed by Pînzari Alexandr
Date: 2023.11.29 18:16:24 EET
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

Alexandr PÎNZARI

RAPORT DE EXPERTIZĂ ANTICORUPȚIE

Nr. ELO23/9255 din 29.11.2023

la proiectul de lege pentru modificarea Legii culturii nr.413/1999 (număr unic 915/MC/2023)

Prezentul raport de expertiză anticorupție a fost întocmit de Centrul Național Anticorupție al Republicii Moldova în baza Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, a Legii nr.1104/2002 cu privire la Centrul Național Anticorupție, a Legii integrității nr.82/2017 și a Metodologiei de efectuare a expertizei anticorupție a proiectelor de acte legislative și normative, aprobată prin Hotărârea Colegiului Centrului nr.6 din 20 octombrie 2017.

I. Analiza riscurilor de corupere a procesului de promovare a proiectului

I.1. Pertinența autorului, categoriei propuse a actului și a procedurii de promovare a proiectului

Autor al proiectului de act normativ este Guvernul RM, iar autor nemijlocit este Ministerul Culturii, ceea ce corespunde art.73 din Constituția Republicii Moldova și art.47 alin.(3) din Regulamentul Parlamentului, aprobat prin Legea nr.797/1996.

Categoria actului legislativ propus este Lege organică, ceea ce corespunde art.72 din Constituție și art. 6-12 din Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative.

I.2. Respectarea rigorilor de transparență în procesul decizional la promovarea proiectului

Conform art.8 al Legii nr.239/2008 privind transparența în procesul decizional *"etapele asigurării transparenței procesului de elaborare a deciziilor sunt:*

- a) informarea publicului referitor la inițierea elaborării deciziei;*
- b) punerea la dispoziția părților interesate a proiectului de decizie și a materialelor aferente acestuia;*
- c) consultarea cetățenilor, asociațiilor constituite în corespundere cu legea, altor părți interesate;*
- d) examinarea recomandărilor cetățenilor, asociațiilor constituite în corespundere cu legea, altor părți interesate în procesul de elaborare a proiectelor de decizii;*
- e) informarea publicului referitor la deciziile adoptate."*

Anunțul cu privire la informarea publicului referitor la inițierea elaborării deciziei a fost publicat pe pagina web oficială a autorității publice, la data de 03 octombrie 2023, fiind indicate datele de contact ale persoanei responsabile de elaborarea și promovarea proiectului de decizie.

Proiectul și materialele aferente acestuia au fost plasate pentru consultare publică pe pagina web oficială a autorității publice www.mc.gov.md, la 24 octombrie 2023, cu stabilirea termenului limită de recepționare a recomandărilor până la 03 noiembrie 2023, adică 9 zile lucrătoare, fapt ce nu corespunde prevederii statuate la art.12 alin.(2) din Legea nr.239/2008 privind transparența în procesul decizional, unde se stipulează că „Termenul de prezentare a recomandărilor asupra proiectelor de decizii va constitui cel puțin 10 zile lucrătoare de la data mediatizării anunțului referitor la inițierea elaborării deciziei sau de la data mediatizării anunțului privind organizarea consultărilor publice.”

Prin urmare, apreciind acțiunea autorului de asigurare a accesului părților interesate la proiect și materialele aferente acestuia, dar și ținând cont de insuficiența termenului limită acordat pentru prezentarea propunerilor de modificare, se constată că rigorile de asigurare a transparenței decizionale statuate în Legea nr.239/2008, au fost respectate parțial de către autor.

I.3. Scopul anunțat și scopul real al proiectului

Analizând normele elaborate s-a constatat că prin proiect se propune modificarea Legii culturii nr. 413/1999, prin completarea proiectului ce vizează:

- acordarea indemnizației unice absolvenților instituțiilor de învățământ superior și profesional tehnic de profil, în mărime de 120 mii lei și, respectiv, 90 mii lei, care vor fi achitați din bugetul de stat, pe parcursul a trei ani de activitate, în modul și condițiile stabilite de Guvern;
- stabilirea sarcinii autorităților administrației publice centrale de specialitate și locale de a sprijini financiar organizațiile de cultură și activitățile acestora în bază de proiecte și programe culturale, selectate în bază de concurs public.

Prin urmare, se constată că scopul declarat de către autor în nota informativă corespunde scopului real al proiectului.

I.4. Interesul public și interesele private promovate prin proiect

Prevederile proiectului sunt conforme interesului public, fiind promovat interesul tinerilor absolvenți ai instituțiilor de învățământ superior și profesional tehnic de profil, care începând cu 01 iulie 2024, după angajarea prin repartizare realizată de către Ministerul Culturii, vor beneficia de indemnizații unice în mărime de 120 mii lei și 90 mii lei. Totodată, proiectul promovează interesul organizațiilor de cultură, care vor putea aplica în bază de proiecte și programe culturale, la suportul financiar acordat de către Ministerul Culturii și autoritățile publice locale, în limita bugetului aprobat și urmare desfășurării concursurilor publice.

I.5. Justificarea soluțiilor proiectului

I.5.1. Suficiența argumentării din nota informativă.

În conformitate cu art.30 al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, proiectele de acte normative sunt însoțite de „nota informativă care cuprinde:

- a) denumirea sau numele autorului și, după caz, a participanților la elaborarea proiectului actului normativ;
- b) condițiile ce au impus elaborarea proiectului actului normativ și finalitățile urmărite;
- c) descrierea gradului de compatibilitate, pentru proiectele care au ca scop armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene;
- d) principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi;
- f) modul de încorporare a actului în cadrul normativ în vigoare”.

Proiectul este însoțit de nota informativă elaborată cu respectarea cerințelor statuate la art.30 din Legea nr.100/2017, fiind precizate condițiile care au impus elaborarea proiectului și finalitățile urmărite cu stabilirea principalelor prevederi și evidențierea elementelor noi. Prin urmare, considerăm că nota informativă conține o serie de argumente concludente în ceea ce privește necesitatea promovării proiectului.

I.5.2. Argumentarea economică-financiară.

Conform art.30 lit.e) al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, nota informativă trebuie să conțină „e) *fundamentarea economico-financiară*”.

Implementarea proiectului în practică implică cheltuieli suplimentare de la bugetul de stat. Potrivit notei informative, la compartimentul *Fundamentarea economico-financiară*, se enunță că „Ministerul Culturii va acoperi suma necesară pentru acordarea indemnizațiilor pentru tinerii specialiști de la Subprogramul 8502 „Dezvoltarea culturii. Referitor la modificările propuse la art. 21, la etapa actuală, în bugetul Ministerului Culturii și în CBTM 2024-2026, aprobat prin HG nr.408/2023 la Subprogramul 8502 „Dezvoltarea culturii” sunt estimate/prevăzute mijloace financiare în valoare de 7,4 mln lei, (valoarea totală 7,4x3 ani = 22,2 mln lei) pentru finanțarea proiectelor culturale ale organizațiilor necomerciale.”

II. Analiza generală a factorilor de risc ale proiectului

II.1. Limbajul proiectului

Potrivit art.54 al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative „*textul proiectului actului normativ se elaborează [...] cu respectarea următoarelor reguli: [...]*

a) *se expune într-un limbaj simplu, clar și concis [...]*

c) *terminologia utilizată este constantă, uniformă și corespunde celei utilizate în alte acte normative, în legislația Uniunii Europene și în alte instrumente internaționale la care Republica Moldova este parte, cu respectarea prevederilor prezentei legi; [...]*

e) *se interzice folosirea neologismelor dacă există sinonime de largă răspândire, [...]*

f) *se evită folosirea [...] a cuvintelor și expresiilor [...] care nu sînt utilizate sau cu sens ambiguu;*

g) *se evită tautologiile juridice;*

h) *se utilizează, pe cât este posibil, noțiuni monosemantice, [...]*”.

Textul proiectului este expus într-un limbaj simplu, clar și concis, cu respectarea regulilor gramaticale și de ortografie, întrunind cerințele prevăzute de art.54 din Legea nr.100/2017.

II.2. Coerența legislativă a proiectului

În textul proiectului nu au fost identificate norme contradictorii sau conflicte dintre prevederile acestuia cu reglementările altor acte normative în vigoare.

II.3. Activitatea agenților publici și a entităților publice reglementată în proiect

Prevederile proiectului reglementează sarcina autorităților administrației publice centrale și locale, care în bază de concurs public și în limita bugetului aprobat, vor acorda sprijin financiar organizațiilor de cultură, în bază de proiecte și programe culturale.

II.4. Atingeri ale drepturilor omului care pot fi cauzate la aplicarea proiectului

Prevederile proiectului nu aduc atingere drepturilor fundamentale ale omului consacrate de Constituția Republicii Moldova, Declarația Universală a Drepturilor Omului și Convenția Europeană a Drepturilor Omului.

III. Concluzia expertizei

Proiectul de act normativ a fost elaborat în vederea reglementării indemnizației unice în mărime de 120 mii lei și 90 mii lei, pentru tinerii absolvenți ai instituțiilor de învățământ superior și profesional tehnic de profil, acordate din contul bugetului de stat, urmare angajării prin repartizare realizate de Ministerul Culturii. Totodată, prin proiect se stabilește sarcina autorităților publice centrale de specialitate și locale de a oferi sprijin financiar organizațiilor de cultură, pentru proiectele și programele culturale promovate, selectate în bază de concurs public.

Rigorile de asigurare a transparenței decizionale au fost respectate parțial de către autor, fiind asigurat accesul părților interesate la proiect, însă cu stabilirea unui termen insuficient pentru recepționarea recomandărilor, contrar prevederilor statuate la art.12 alin.(2) din Legea nr.239/2008.

Prevederile proiectului sunt conforme interesului public și nu aduc atingere drepturilor fundamentale ale omului, fiind promovate în scopul motivării tinerilor de a îmbrățișa profesii artistice, de a asigura securitatea economică a tinerilor absolvenți necesară pentru a continua munca artistică în domeniile studiate, de a încuraja talentul și inovația, precum și conservarea și dezvoltarea patrimoniului cultural al țării.

29.11.2023

Expert al Direcției legislație și expertiză anticorupție:

Daniela Carbuni, Inspector principal

Digitally signed by Carbuni Daniela
Date: 2023.11.29 16:30:17 EET
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

